

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Magnum Matrimonij Sacramentum Casibus Practicis Expositum

Reutlinger, Ignaz

Augustæ Vindelicorum, 1716

VD18 10508716

Causa I. Dissolvendi Sponsalia. Mutuus consensus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40059

SECTIO QUARTA.

De causis , ex quibus dissolvi possunt Sponsalia.

Egimus hactenus de natura , & constitutione Sponsalium, agendum nunc est de eorundem dissolutione , cum enim Sponsalia Sacramentum non sint , sed via ad Sacramentum Matrimonij suscipiendum, possunt, ut alij contractus, varijs modis dissolvi ; quot autem sint ejusmodi causæ , quæ ad Sponsalia dissolvenda sufficiunt, varia est Authorum opinio , alijs plures , alijs pauciores statuentibus. Sylvester enumerat septendecim ; Valensis tredecim ; Tannerus duodecim ; Palao undecim ; Layman decem , nobis sufficiet adducere septem , nam ad has reliquæ reduci possunt. De prima nunc sermo erit.

CAUSA PRIMA DISSOLVENDI SPONSALIA.

Mutuus Consensus.

QUÆSTIO PRIMA.

An fieri hoc possit autoritate propria ?

C A S U S

Utrò sibi promissionem remittentium.

Vedastus contraxit Sponsalia de futuro cum Serena ; post aliquot septimanas ipsum poenitudo subit , rogat igitur suam Sponsam ,

Sponsam, ut factam promissionem sibi remittat; hæc, cum & ipsa mentem mutaverit, libenter annuit, atque ita mutuo utriusque partis consensu solutis Sponsalibus, aliam ipse ducit, & ipsa nubit alteri.

Q. An ista facere potuerint autoritate propria, an verò necessaria fuerit autoritas Superioris ?

SYNOPSIS.

1. An possint mutuo consensu dissolvi Sponsalia? difficultas movetur ex c. 2. De Sponsal.
2. Ponitur, & probatur Sententia affirmativa, etiamsi secuta sit carnalis copula cum Sponsa, sed hoc limitatur.
3. Responderur ad argumentum n. 1. allatum, & explicatur citatum capitulum.
4. Etsi ex se illicita non sit, plerumque tamen non fit mutua dissolutio sine omni peccato.
5. Quandoque prohibetur speciali statuto Diocesano, quo casu opus est auctoritate Ordinarij.
6. Quæ etiam necessaria est, quando dubitatur de causa sufficiente dissolvendi, non verò, quando constat de causa sufficientia, & Sponsalia sunt occulta, cessatque periculum scandali.
7. Dicta procedunt solum de puberibus, nam impuberes Sponsalia contrahentes resilire nequeunt, donec pubertatem attigerint. Quid verò si pubes contrahat cum impubere ?

1. N Sponsalia mutuo consensu dissolvi possint validè, ac licitè, dubium moveri potest, & argumentum pro parte negativa desumi ex c.

Præterea hi. De Sponsal. ubi dicitur: eos, qui de Matrimonio contrahendo fidem dederunt, admonendos esse, ut præstitam fidem servant; si autem se ad invicem admittere noluerint, ne fortè inde deterius contingat, esse in patientia tolerandum: si igitur hæc dissolutio patienter toleranda est, nequit ea fier

fieri ipso jure prohibito Sponsorum, aliàs isti monendi non essent, ut præstitam fidem servant, si nullam illius servandæ obligationem habent: supponit igitur Pontifex, saltem licitè fieri non posse dissolutionem Sponsalium ex sola voluntate Sponsorum. Ita Lancellot. *Instit. Jur. Can. L. 2. Tit. De Sponsal. V. tolerari*, & alij quidam apud Sanch.

2. Sed dicendum, Sponsalia puberum mutuo consensu non solum validè, sed & licitè dissolvi posse. Ita Palao *disp. 1. de Sponsal. pu. 17. n. 2.* Sanch. *L. 1. de Matr. disp. 52. n. 2.* Perez. Bonac. & alij communiter. Ratio est, quia omnis contractus ex natura sua solubilis (qualis est Sponsalitus, non verò Matrimonium propter Sacramentum annexum) sicuti ex mutuo consensu paciscentium nascitur, ita per eundem mutuum consensum dissolvitur juxta communem regulam utriusque juris, & quidem Canonici c. 1. De Reg. Jur. *Res omnis* (nempe naturâ suâ solubilis, ut dictum est) per quas causas nascitur, per easdem dissolvitur. Idem habetur c. Omnis res. 27. q. 2. & in Jure Civili L. 35. ff. De R. I. nihil tam naturale est, quam eo genere quidquam dissolvi, quo colligatum est, ideo verborum obligatio verbis tollitur, & nudi consensûs obligatio contrario consensu dissolvitur. Denique §. ult. *Instit. quib. mod. toll. oblig. Obligationes, quæ consensu contrahuntur, contraria voluntate dissolvuntur.* Ergo valida est

talis dissolutio, quæ mutuo partium consensu fit.

Quòd verò etiam licitè fieri possit, inde constat, quia id nullo jure, nec naturali, nec positivo prohibetur: ergo per se, & attendendo præcisè contractum, licitè fit, quamquam non negem, aliquando, imò sæpè, intervenire peccatum, verùm istud non præcisè ex natura præcedentis contractûs, qui hîc, & nunc dissolvitur, sed aliunde, ut postea videbimus.

Atque hoc communiter extenditur 1. ad Sponsalia juramento firmata, ut in sequenti casu ex instituto probabitur. 2. Ad Sponsalia quoque, quæ subsecuta est carnalis copula, nam licet ante Concilium Tridentinum ejusmodi Sponsalia per copulam transiverint in Matrimonium juxta c. *Is qui. De Sponsalibus*, ac proinde facta sint indissolubilia, hodie tamen post Tridentinum non transeunt ampliùs in Matrimonium, ad quod de facto requiritur præsentia Parochi, & testium, unde hoc tempore indissolubilitatem non induunt, ac consequenter si Sponsa etiam post corruptionem velit cedere suo juri, & in hoc consentire, ut mutua utriusque voluntate Sponsalia dissolvantur, id facere potest, ut ex responso S. Congregationis docet Jacobus Pignatellito. 9. *consult. 133. n. 45.* Crediderim tamen ego, Eminentissimos DD. Cardinales plus dicere noluisse, quam

quàm posse istud facere, attendendo præcisè hoc, quòd per carnalem copulam Sponsalia non facta sint indissolubilia; aliunde tamen potest adesse ratio, cur non ita facile post habitam copulam consentire possit in dissolutionem Sponsalium Sponsa deflorata, si videlicet ex ista copula conceperit, & pepererit prolem, tunc enim videtur mater non posse sine gravi culpa ita facile cedere suo juri, & consentire in dissolutionem, quia tenetur vel ex iustitia, vel saltem ex charitate, & pietate consulere suæ proli, ne maneat illegitima, nevé desit congrua sustentatio, & bona educatio, quam infamiam, & alia mala avertere potest, si urgeat Matrimonium, secus erit prodiga honoris, & fortunarum suæ sobolis, ut docet Card. de Lugo *L. 1. respons. Moral. dub. 44. n. 4.* si tamen meritò timeat magnas molestias, & afflictiones in conjugio, ad quod maritum compulit, remittere potest suum jus, nec obligatur habere rationem prolis cum tanta sua molestia juxta Gobat *tr. 10. n. 286.* quia charitas incipit à se ipsa.

3. Quod adductum est pro argumento ex *c. 2. Præterea hi. De Sponsal.* non obrinet intentum, nam ibi Pontifex jussit Sponsos moneri, ut præstitam fidem servant, non quòd aliquo jure prohiberentur mutuo consensu à Sponsalibus recedere, cum id permissum esse, aperte indi-

cet ipse textus citatus, Sponsalia comparans contractui societatis, quem nemo negat, posse mutuo consensu dissolvi, sed ideo jussit moneri, ut vitaretur offensio vulgi, graviter quandoque apprehendentis ejusmodi recessum à Sponsalibus, præsertim juratis, ob præstiti juramenti, ut sibi imaginantur, violationem, qualia offendicula cavere, & amovere convenit, cum decens sit vitare speciem quoque mali, quæ dare possit ansam obloquijs.

Sed neque ex ultimis verbis allati textus hoc poterit in patientia tolerari ostenditur, dissolutionem Sponsalium mutuo consensu factam illicitam, nullamque esse, ac solum permitti causâ vitandi peioris exitus, si ducat uxorem, quam odio habet, nam, ut rectè advertit Pirh. *n. 42. De Sponsal. & Wagnereck in exegesi ad cit. c.* potest aliquid à Jure patienter tolerari dupliciter. Uno modo permittitur, quod per se quidem iniquum est, sed metu majoris mali toleratur: sic permittuntur lupanaria ad vitanda majora mala, v. g. adulteria, incestus &c. Alio modo toleratur aliquid à jure, permittendo illud non tanquam in se malum comparatione majoris mali, sed ut aliquid minùs conveniens ob notam inconstantiam, & levitatis, qualis, saltem in opinione vulgi, dari videtur in dissolutione Sponsalium quamvis utrinque Spontaneâ,

Adhuc

Adhuc aliam responsionem dat Laym. *L. 5. tr. 10. c. 2. n. 1.* Pontificem ista dixisse in casu, qui frequenter solet evenire, ut unus è Sponsis, v. g. scemina, cupiat sibi fidem servari, sed alter omnibus modis renuat, cupiatque Sponsalium remissionem fieri, eò quòd abhorreat à muliere, tunc sanè commonendus est, & omnibus modis inducendus, ut præstitam fidem servet; sin autem bonus exitus non speretur, post factam monitionem de fide servanda, toleranda est dissolutio tanquam minus malum, ne deterius aliquid contingat, quæ dissolutio cum ex parte mulieris non fiat ex mera voluntate, sed cum admixto involuntario, non fit ex parte viri sine gravi peccato, quod tamen permittitur, neutiquam id approbando, sed tolerando, ut majora incommoda vitentur.

4. Caterùm etsi spectando ipsum contractum liberrimè sine peccato possint Sponsi dissolvere contracta Sponsalia, si in hoc convenit mutuus utriusque consensus, omnino liber, id est sine fraude, vel metu aliquo injustè incusso extortus, fatendum nihilominus est, ut supra insinuavi, si istud fiat sine rationabili causa, plerumque ferè aliquid intervenire, unde per accidens in tali dissolutione committatur peccatum, ad minimum veniale, quia nempe ut plurimum istud fit vel ex animia animi levitate, & inconstantia,

vel ex ira subito coorta, aut alia passione prædominante, ut rectè advertunt Perez *disp. 9. de Matr. Sect. 1. n. 5.* Gobat, Sporer, Wex, & alij: & verò videtur hic esse sensus communis etiam plebejorum, qui se accusant in confessionibus, quòd sine justa causa, quamquam cum consensu alterius partis, à Sponsalibus resilierint: agnoscunt ergo, vel certè metuunt, à se culpam esse admissam.

Dixi *ad minimum veniale*, quia in aliquibus Dioccesibus, ut de Constantiensi testatur Gobat *tr. 10. n. 262.* est peccatum Episcopo reservatum, si, qui Sponsalia de futuro contraxerunt, ea non observent, etiamsi discessio fiat accedente libero utriusque consensu, & si ea celebrata fuerint coram Parocho, siue non, dummodo fuerint notoria: addit tamen citatus Author, paucos esse, qui hoc agendo in casum reservatum incidant, quia plerique non existimant, se à Sponsalibus recedendo peccare mortaliter, venialia autem peccata vel nequeunt, vel certè non solent reservari, cum nemo teneatur illa confiteri, unde de istis se accusans à quolibet Confessorio in foro interno absolvi potest.

5. Statutum istud Diocesis Constantiensis occasionem præbet, ut gradum faciamus ad alteram questionem in casu specialiter contentam, videlicet an, quia Sponsorum mutuo consensu dissolvi possunt Sponsalia,

Sponsalia, facere hoc ipsis licitum sit auctoritate propria, an verò necesse sit, ut Superioris auctoritas accedat? Et quidem quando Superioris hic mentio fit, clarum est, alium Superiorem non intelligi, quam Ecclesiasticum, quia hæc materia Spiritualis est, materia autem Spiritualis non pertinet ad alium iudicem, quam ad Ecclesiasticum.

Dicendum, spectando jus commune, ipsamque naturam promissionis Sponsalitæ, nullam requiri auctoritatem iudicis, aliamve solennitatem, præter utriusque desponsati consensum, sed posse propria auctoritate dissolvi, non minùs, ac alios contractus, quando moraliter cerè constat de causa sufficiente ad istam dissolutionem. Ita Coenecq. disp. 23. dub. 8. n. 70. Bonac. q. 1. de Sponsal. pu. 9. n. 8. Laym. L. 5. tr. 10. p. 1. c. 1. n. 23. Pontius L. 12. c. 18. n. 8. Pax Jordanus L. 3. tit. 7. n. 205. Dicastillo, Gebat, Engl &c. testantibus tamen his omnibus, non solum præstat adesse iudicis auctoritatem, sed sæpè ea etiam necessaria est. Videlicet

Ratione statuti Diocesani; in pluribus enim Diocesibus ad frænandam nimiam levitatem, & licentiam ineundi Sponsalia, & initis iterum renunciandi laudabiliter statutum est, ne dissolutio ista Sponsis permittatur, nisi causâ prius ad Ordinarium delatâ, & ab isto approbatâ; ita, ut de statuto Constantien.

si nihil ampliùs memorem, talia decreta extant in Diocesi Mechliniensis, Cameracensis, Buscoducensis, Audomarensis in Belgio, & in Episcopatu etiam nostro Frisingensi, ubi hæc scripsi.

Statutum Mechliniense apud Bernardum Van Elpen p. 2. Juris Ecclesiast. tit. 12. c. 2. n. 22. Ita habet: non consentiant Parochi, ut illi, qui in legitima ætate constituti Sponsalia contraxerunt, se mutuo ab ejusmodi promissione futurarum nuptiarum propria auctoritate absolvant, sed illos Spiritualis Curie promotori denuncient, ut causâ per Episcopum, ejusve Officialem discussâ, si ea secundum juris dispositionem legitima sit, ab ejusmodi promissione absolvantur.

Similia habet statutum Cameracense: Sponsalia contracta non dirimant Parochi, sed rei cognitionem ad Officialem nostrum remittant.

Frisingense denique Rituale serò inhibet Parochis, ut quotiescunque propter dissolvenda Sponsalia, præsertim publica, & absolutè facta, aut si privata quidem fuerint, postmodum verò quovis modo evulgata, inter Sponsos lites, & controversiæ emergunt, circa compositionem, vel dissolutionem eorundem Sponsalium nihil attentent. - - Sed totius negotij series ad iudicem causarum Matrimonialium, seu Officialem nostrum referatur.

6. Ex istis pro resolutione casus advertens 1. Non sufficere, quòd res agatur coram Parocho, is enim competens iudex non est, cum non habeat jurisdictionem in foro externo. Sanch,

Sanch. *L. 1. disp. 69. n. 10.* Bonac. &c. 2. Advertes cum memorato Bernardo Van Espen, similia statuta Dioecelana solum intelligi de Sponsalibus publicis, & coram Ecclesiae Ministro ritu solemniter contractis, quibus dum Ecclesia semel manum apposuit, nihil se inconsultum fieri permittit: impeditur etiam hoc pacto levitas, quae aliter in re tam gravi, & frequenter non sine scandalo, alijsque incommodis interveniret, quae ut devitarentur, etiam occulte celebrata Sponsalia, sed postmodum quovis modo publicata, ventantur sine Ordinarii auctoritate rescindi mutuo consensu.

Quocirca si in praesenti casu, aut quovis alio simili desponsatio facta prorsus occulta est, propria auctoritate ex mutuo consensu dissolvi possunt Sponsalia, quia tunc cessat periculum scandali; Quando autem de Sponsalibus constabat quidem, sed non pariter constat de justa causa dissolvendi, cum hac ratione non evitetur scandalum, aut quando non satis clarum est, causam resiliendi esse sufficientem, sed de ea merito dubitatur, dissolvi nequeunt sine auctoritate iudicis Ecclesiastici. Ita Sanch. Coninck, Dicastillo, & alij.

7. Caterum tota haec quaestio, & quae hucusque dicta sunt, proce-

dunt tantummodo circa Sponsalia puberum, nam de impuberum Sponsalibus alia prorsus est Juris dispositio *c. De illis. De Despons. impub. & c. à nobis. eodem.* Videlicet non possunt impuberes contrahentes Sponsalia etiam mutuo consensu resiliere, priusquam ad annos pubertatis perveniant; cujus constitutionis ratio est, ut sic levitas animi caveatur, ne passim contrahant, & iterum resiliant. Verum adveniente pubertate, qui prius illam attigit, is resiliere potest, nec opus est, ut expectet pubertatem alterius, cum solum ex ejus dissensu post pubertatem permissio Sponsalia dissolvantur *c. De illis. §. si verò. De Despons. impub.* Quod si verò non statim, ac pubertatem attigit, aut saltem intra triduum reclamet, censetur eo ipso Sponsalia confirmare, ac si post pubertatem illa contraxisset. Sanch. *L. 1. disp. 51. n. 8. & seq. Palao disp. 1. de Sponsal. pu. 17. n. 5. & alij.* Si denique pubes contraxit cum impubere, pubes resiliere non potest, sed expectare tenetur, an impubes pubertatem nactus respuat; quod si non respuerit, firma persistuat Sponsalia *c. cit. De Despons. impub. & Ratio est, quia in pubere non praesumitur immaturitas iudicii, idcirco lex ipsi non subvenit.*

QUÆSTIO SECUNDA.

An mutuo consensu remitti possint Sponsalia jurata intuitu pietatis, & in honorem Dei?

C A S U S

Remittentium sibi promissionem juratam.

Vincentius homo opulentus è gravi, ac lethali morbo relictus, ut Deo se gratum sistat, Tatianæ Virgini pauperri-
mæ, sed admodum formosæ, atque ideo in periculo constitu-
tæ, promittit cum juramento, quod velit eam ducere uxorem,
præstiturus hac ratione Deo obsequium, liberando virginem
ab egestate, & peccandi periculo; at paulò post facti pœnitens
præoptat alio modo eidem subvenire, petitque remissionem sui
promissi.

Q. An hæc Sponsalia mutuo consensu dissolvi possint?

S Y N O P S I S.

1. Quando juramentum est factum in favorem partis, possunt Sponsalia etiam jurata mutuo consensu remitti.
2. Negant aliqui, mutuo consensu dissolvi posse, quando juramentum principaliter

P

principaliter factum est in honorem Dei, idq̃ probant tum rationibus, tum auctoritate D. Thomæ.

3. *Sed tenenda est contraria Sententia.*

4. *Iurans ducere pauperem indeterminatè, non indiget remissione, cum nullum sit hoc iuramentum.*

5. *Respondetur ad argumenta num. 2. proposita, & ostenditur, Doctorem Angelicum nullo modo esse adversarium.*

1.

Asus præcedens continebat Sponsalia nullo iuramento firmata, quæstio nunc est, an, sicuti mutuo consensu dissolvi possunt quoad obligationem fidelitatis, & iustitiæ ex Sponsalitia promissione contractam, ita etiam, quando accessit iuramentum, mutuo consensu dissolvi possint quoad obligationem religionis ex iuramento ortam?

In hac re communiter consentiunt DD. sufficere consensum mutuum, quando iuramentum præstitum est in favorem alterius partis, iuransque eo duntaxat animo iuravit, ut Deum adduceret in testem sui promissi ad confirmanda Sponsalia, non verò ut ipsi Deo faceret aliquam promissionem. Ita Laym. Perez, Dicastillo, & passim omnes in Superiore casu citati. Ratio est, quia in omni iuramento, quod in favorem, bonumque & utilitatem alterius præstitum est, subintelligi-

tur tacita ista conditio: si ab altero acceptetur, aut si ab isto non remittatur: ergo si iste remittat obligationem contractus initi, ad quem firmandum factum est iuramentum, etiam iuramentum non amplius obligabit. Quod confirmatur ex eo, quia iuramentum appositum contractui tanquam accessorium istius sequitur naturam, & condiciones actus, cui est appositum c. *Quemadmodum. De iurejur.* ergo sublata per mutuum consensum obligatione orta ex contractu Sponsalium, tollitur etiam ea, quæ est ex iuramento, idque prorsus necessariò, quia dum altera pars obligationem contractus Sponsalitiæ remittit, eo ipso tollitur materia iuramenti: nequit igitur hoc iuramentum amplius obligare.

2. Nunc controversia sistit in eo, an, quando iuramentum hoc factum est principaliter in honorem Dei, attendendo ad ejus obsequium, etiam si res promissa cedat in utilitatem, & favorem partis, mutuo consensu dissolvi possit ejusmodi contractus iuramen-

juramento firmatus, v. g. sicuti in casu ponitur, dum quis intuitu pietatis, & in honorem Dei promittit Matrimonium sub juramento Virgini pauperi, cujus pudicitia periclitatur? juratur enim Deo, & se res habet per modum voti.

Non posse mutuo consensu dissolvi ejusmodi jurata Sponsalia, docet Sotus L. 8. de Inst. q. 1. art. 9. ad 2. Diana p. 9. tr. 7. resol. 76. & pro eadem Sententia citatur Ledesma, Covarr. &c. pro qua etiam stare videtur D. Thomas 2. 2. q. 89. a. 9. ad 2. Hæc tamen Sententia non ita intelligenda est, quod tali modo jurans teneatur puellam, cui sic promisit, etiam nolentem ducere, quia Matrimonia contrahi, & constare debent ex mutuo consensu; sed sensus istorum AA. est, per remissionem promissionis factam ab altera parte jurantem non manere liberum, sed obligari adhuc ad contrahendum Matrimonium ob juramentum Deo factum, quoties, & quandocunque remittens id velit.

Probant suam assertionem 1. auctoritate allegata memorati Doctoris Angelici ita loquentis l. c. Homo potest alteri promittere aliquid sub juramento dupliciter. Vno modo, quando promittit aliquid pertinens ad utilitatem ipsius, puta, si sub juramento promittat, se servitutum ei, vel pecuniam daturum, & à tali promissione potest absolvere ille, cui promissio facta est: intelligitur enim jam ei solvisse promissum, quando facit

de eo secundum ejus voluntatem. Alio modo promittit aliquis alteri, quod pertinet ad honorem Dei, vel utilitatem aliorum, puta, si aliquis sub juramento promittat alicui, se intraturum Religionem, vel aliud quod opus pietatis facturum, & tunc ille, cui promittitur, non potest absolvere promittentem, quia promissio non est facta ei, principaliter, sed Deo.

Probatur 2. Quia, quando juramentum est principaliter in honorem Dei præstitum, confirmando aliquam promissionem homini factam, Deus est principalis creditor, cui ex merito talis juramenti fuit acquisitum jus: ergo sine auctoritate vel Dei, vel ejus, qui ipsius vicem gerit, remitti nequit, vel relaxari.

Probatur, & confirmatur 3. Quia tale juramentum factum intuitu pietatis principaliter in honorem Dei æquivalet voto, & Deo præstat; ergo soli Deo jus acquiritur: quemadmodum igitur in voto nulla persona privata potest dispensare, illudvé relaxare, aut extinguere, eod quod soli Deo jus acquisitum sit, ita nec potest remittere, vel relaxare, aut extinguere quisquam hominum hoc juramentum, sed jurans etiamnum obligatur ad contrahendum Matrimonium, quotiescunque remittens hoc petit, etiam post factam remissionem.

3. Dicendum nihilominus, Sponsalia etiam jurata certæ, & determinatæ personæ, uti in casu nostro Vincentius juravit Tatianæ, etsi id factum

factum fuerit principaliter in honorem Dei, & intuitu pietatis, mutuo consensu dissolvi posse, & promissorem non amplius obligari, si hanc promissionem juratam remittat persona, cujus ea intererat, & in cujus utilitatem facta est. Ita Sanch. L. 1. disp. 52. n. 8. Palao disp. 1. de Sponsal. pu. 17. n. 4. Pontius L. 12. c. 9. n. 2. Perez disp. 9 Sect. 1. n. 10. Rebellus L. 4. q. 8. Sect. 1. n. 3. Less. L. 2. de Iust. c. 42. n. 57. Suar. L. 2. de Iuram. c. 39. n. 6. Præpos. Coninck, Dicastillo, Sporer &c. Ratio est, quia Deus juramentum illud non acceptat, nisi in gratiam partis, etiam si intuitu Dei factum sit: ergo nolente parte, Deus jurantem non obligat, cum gratia in invitum non conferatur: neque etiam obligatur altera pars non remittere, quia liberum unicuique est, juri & favori suo renunciare, ut habetur L. Si Iudex. ff. De Minoribus, & c. Si terra. De Privileg. Accedit, quod etiam tale juramentum pium, vel votum semper intelligatur factum eum conditione imbibita: promitto, juro, voveo ducere, si altera pars velit, vel nisi altera pars remittat. Sporer Theol. Sacramental. p. 4. c. 1. n. 234.

4. Notanter dixi in conclusione Sponsalia jurata certa, & determinata persone, si enim juramentum intuitu pietatis Deo factum sit absolute, ducturum se aliquam feminam pauperem, quin ulla determinetur, non egere tunc ejusmodi juramentum

aliqua relaxatione, aut remissione, cum nullam inducat obligationem aliquam ducendi, sed posse sic jurantem in coelibatu manere, docet Pontius l. c. Perez n. 11. Rebellus n. 4. Molina tom. 1. de Iust. tr. 2. Disp. 149. V. hinc oritur. Ratio est, quia juramentum absolute Deo factum, & non certæ personæ, habet rationem, & obligationem voti: at votum debet esse de bono meliore, ut ex ejus definitione constat, quod hic non datur, cum votum istud, etsi intuitu pietatis emissum, in se, & ratione sui impeditivum sit majoris boni, & status altioris perfectionis, aut religionis, qui status simpliciter majus bonum est, quam Matrimonium, etiam ut pium opus est, quia regulariter gratior est coelibatus, quam nuptiæ, ut in Concilio Tridentino definitur Sess. 24. de reform. Matr. Can. 10. Si quis dixerit, statum conjugalem anteponendum esse statui virginitatis, vel coelibatus, & non esse melius, & beatius manere in virginitate, aut coelibatu, quam jungi Matrimonio, anathema sit: invalidum ergo est tale votum, & nullum; addit tamen Rebellus, si talis deinceps velit uxorem ducere, teneri ipsum tunc ducere pauperem, prout jurato vovit, eo quod gratius Deo sit, cæteris paribus, inopem ducere propter Deum, & ex misericordia, quam divitem. Verum hanc obligationem non agnoscunt Perez, & Basil. Pontius, eo quod

quod juramentum Deo factum, quod est impeditivum majoris boni, simpliciter nullum sit: negant ergo, teneri ducere pauperem ex vi istius juramenti, cum nulla fuerit ejus obligatio, nec voverit sub conditione, sed absolute, ducere pauperem, quod votum irritum, & nullum fuit.

5. Respondeo nunc ad argumenta proposita n. 2 & quidem ad ea, quae ex ratione petuntur, nam quid de mente Doctoris Angelici tenendum sit, patebit ex responsione ad alia argumenta. Ad primum fateor, per ejusmodi juramentum, per quod Sponsalia primario, & principaliter in honorem Dei promittuntur homini, Deo principaliter acquiri jus, atque ideo hominem, cui promissio facta est, huic renunciare non posse directe, potest tamen indirecte, & consequenter; nam eo ipso, (quod cedat juri suo, quod facere omnino potest, cessat jus Dei, quod erat annexum juri hominis, eoque promissionem remittente, extinguatur statim obligatio juramenti, non relaxatione directa, quod fieri nequit, nisi à Deo, aut vicem illius agente, sed quia homo relaxat promissionem in suum commodum factam, atque ita cessat conditio, sub qua per praestitum juramentum obligabatur Deo.

Ad secundum est eadem ferè responsio; concedo nempe, quod tale juramentum aequivaleat voto, ne-

go tamen, quod ea propter non possit modo paulò antè exposito remitti ab homine, nam quando materia juramenti, aut voti cedit in utilitatem, & favorem hominis, potest is utique hanc obligationem remittere, ut in exemplo clarissimum est: si promissisti Deo, te Petro pauperi daturum eleemosynam, potest utique Petrus tibi remittere hanc obligationem, & tali ratione tu desinis obligari tuo voto, vel juramento.

Rem totam elegantissimè explicat Suarez to. 2. Relig. tr. 4. L. 1. de juramento promiss. c. 39. n. 5 & 6. Potest aliquando fieri promissio jurata Deo, & principaliter propter ejus honorem, & nihilominus actus promissus esse in beneficium, & utilitatem hominis (quale exemplum adduximus in eleemosyna) & in hoc casu dicimus, juramentum & promissionem condonari ab homine, in cujus utilitatem cedit, quia ejus consensus, & voluntas includitur in materia illius juramenti tanquam conditio, sine qua impleri non debet, nec moraliter potest. Alio modo juramentum fieri potest in gratiam hominis, non tamen ita, ut illi fiat promissio, vel obligatio, sed Deo, & in honorem ejus, licet fiat ad complacendum homini; saepe enim promissio facta alicui fit propter alterum tanquam propter motivum, vel quia scio illi placere, vel quia ipse petit, & in hoc casu, ita

ait Suarez, rectè dicit D. Thomas, juramentum factum principaliter in honorem Dei, licèt fiat secundariò homini, id est ob benevolentiam ejus, vel quasi adhibendo etiam illum ut testem promissionis Deo factæ, non posse condonari à tali homine; & ratio est clara, quia non est homo, cui fit promissio, sed Deus, homo verò est quasi testis, seu incentivum promissionis; talia dun-

taxat juramenta Deo facta, asserit D. Angelicus, non posse remitti ab homine, ejusque adducit exemplum: si quis juratò promittat alicui, se intraturum Religionem, quod cum Suarez nos non negamus. Verùm hoc modo nec nos Doctorem Angelicum nobis adversarium, nec pars adversa sibi faventem habet, nobisque immeritò obijcit ejus Authoritatem.

CAUSA SECUNDA DISSOLVENDI SPONSALIA.

Ingressus in Religionem,

QUÆSTIO PRIMA.

Quid per ingressum in Religionem intelligatur?

C A S U S

Ex voto Religionis abeuntis in Novitiatum.

Arnoldus proximè celebraturus nuptias cum Mariamne sibi desponsata, mutatâ subitò mente, animum vertit ad statum Religiosum